

ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความนิยมกับผลการดำเนินงานทางการเงิน ของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เมตตา เสมสมบุญ¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าความนิยมกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิในช่วงปี พ.ศ. 2551 – 2559 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 112 ข้อมูลสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัยพบว่าค่าความนิยมมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร ได้แก่ อัตรากำไรจากการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร และอัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P \leq 0.05$) แต่ทั้งนี้ค่าความนิยมมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วน สภาพคล่อง ได้แก่ อัตราส่วนสภาพคล่อง และอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

คำสำคัญ: ค่าความนิยม; การรวมธุรกิจ; ผลการดำเนินงานทางการเงิน; อัตราส่วนทางการเงิน

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
1761 ถนนพัฒนาการ สวนหลวง กทม. 10250, ประเทศไทย
อีเมล: metta.sem@kbu.ac.th

The Relationship between Goodwill and Financial Performance of the Companies in Service Industry Group Listed on the Stock Exchange of Thailand

Metta Semsomboon¹

Abstract

The purpose of this research was to study the relationship between goodwill and financial performance of the companies in service industry group which were listed on the Stock Exchange of Thailand, using secondary data during 2008 – 2016 of 112 data set. The statistics techniques used for data analysis were descriptive statistics and multiple regression analysis.

The results show that the goodwill was correlated with financial performance. It was positively and significantly ($P \leq 0.05$) correlated with profitability ratio i.e., operating profit margin but negative and significantly ($P \leq 0.05$) correlated with efficiency ratio i.e., return on fixed asset and financial policy ratio i.e., debt to equity ratio. However, the goodwill exhibited non-significant ($p \leq 0.05$) association with liquidity ratio i.e., current ratio and quick ratio.

Keywords: goodwill; business combinations; financial performance; financial ratios

¹ Lecturer in Accounting, Faculty of Business Administration, Kasem Bundit University
1761 Patanakarn Road, Suanluang, Bangkok 10250, Thailand
E-mail: metta.sem@kbu.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันบริบททางเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันสูง การเติบโตทางธุรกิจตามปกติ อาจไม่เพียงพอรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การรวมธุรกิจ (Business Combinations) จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ธุรกิจนำมาใช้เพิ่มศักยภาพการแข่งขันให้กับธุรกิจ อันเนื่องมาจากการมีอำนาจต่อรองด้านการค้ามากขึ้น ต้นทุนในการดำเนินงานลดลงจากขนาดของกิจการที่ใหญ่ขึ้น (Economy of Scale) ความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจลดลงจากการมีธุรกิจที่หลากหลาย รวมทั้งฐานะทางการเงินที่มีความแข็งแกร่งมากขึ้น (Stock Exchange of Thailand, 2012)

ปัจจัยที่ส่งผลให้กิจการในประเทศไทยมีการรวมธุรกิจเพิ่มขึ้น ได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย เช่น มาตรการภาษีสืบเนื่องจากแผนพัฒนาตลาดทุนไทย การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และปัจจัยด้านธุรกิจ เช่น ผลประกอบการที่ดีของบริษัทสร้างแรงจูงใจในการขยายธุรกิจ การลดความเสี่ยงจากการพึ่งพิงวัตถุดิบจากผู้ผลิต การขยายตลาดหรือธุรกิจใหม่ๆ และมุมมองของนักธุรกิจที่มีต่อการรวมธุรกิจเปลี่ยนแปลงไปเป็นรูปแบบของ Win-Win Game ส่งผลให้ภาคธุรกิจมีการควบรวมและซื้อกิจการมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการเนื่องจากเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่ผู้ประกอบการไทยมีศักยภาพในการขยายตลาดในภูมิภาค และมีเงินสดส่วนเกินสะสมสูง (KASIKORN Research Center Co., Ltd., 2013) นอกจากนี้ BBL Asset Management Co., Ltd. (2016) คาดว่ากลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีแนวโน้มขยายตัวจากเดิมที่มีสัดส่วนร้อยละ 42 ของจีดีพี ในปีพ.ศ. 2557 เป็นร้อยละ 45 ในปี พ.ศ. 2563 เนื่องด้วยการพัฒนาอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัล การส่งเสริมอย่างต่อเนื่องจากรัฐบาล ความต้องการที่เพิ่มขึ้นในประเทศ รวมถึงโอกาสการขยายสู่

ตลาดอื่นๆ ในภูมิภาคอาเซียน

ในทางบัญชีเมื่อกิจการมีการรวมธุรกิจจะต้องบันทึกบัญชีตามวิธีการซื้อ (Purchase method) โดยผู้ซื้อจะต้องรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินที่รับมาด้วยมูลค่ายุติธรรม ทั้งนี้หากต้นทุนในการจ่ายซื้อธุรกิจสูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์สุทธิที่ได้มา ผลต่างดังกล่าวให้บันทึกเป็นค่าความนิยม (Goodwill) ในงบการเงินของกลุ่มกิจการ และภายหลังจากการบันทึกค่าความนิยม ผู้ซื้อจะต้องทดสอบการด้อยค่าของค่าความนิยมทุกปี โดยไม่ต้องมีข้อบ่งชี้เหมือนสินทรัพย์อื่น

ค่าความนิยม (Goodwill) เป็นสินทรัพย์รายการหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน อาทิเช่น ผู้ถือหุ้นเพื่อประเมินการบริหารงานของผู้บริหาร เจ้าหนี้เพื่อประเมินสภาพคล่องและความเสี่ยงต่อการล้มละลายของลูกหนี้ นักวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างบริษัทที่เติบโตจากภายในและบริษัทที่เติบโตจากภายนอกโดยการซื้อธุรกิจ และผู้บริหารเพื่อคาดการณ์ผลการดำเนินงานของหน่วยธุรกิจ (Vichitsarawong, 2016) นอกจากนี้งานวิจัยในอดีต พบว่า ค่าความนิยมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการทำกำไร (Poolchareon, 2012; Nuanpradit, 2004) ผลการดำเนินงานในอนาคต (Rojanarat, 2007; Suriyacherdchusakul, 2005; Teitel, 2001) ราคาหลักทรัพย์และผลตอบแทนของหลักทรัพย์ (Rojanarat, 2007; Teitel, 2001; Henning, Lewis, and Shaw, 2000) ในทางตรงกันข้าม Saengsai (2017) พบว่า การควบรวมธุรกิจซึ่งวัดจากรายการค่าความนิยมไม่มีผลกระทบต่อผลประกอบการของกิจการจากประเด็นต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าค่าความนิยมเป็นสินทรัพย์ที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน โดยผลงานวิจัยในอดีตของนักวิจัยหลายท่านพบว่าค่าความนิยมมีความสัมพันธ์กับความสามารถ

ในการทำกำไร และผลการดำเนินงานในอนาคตอย่างไร ก็ตามผลงานวิจัยในอดีตของผู้วิจัยบางท่านไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าความนิยมกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่และเป็นไปในทิศทางใดเนื่องจากธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ มีแนวโน้มที่จะขยายตัวและมีการรวมธุรกิจมากขึ้นในอนาคตซึ่งหากค่าความนิยมสามารถสะท้อนถึงผลการดำเนินงานทางการเงินของกิจการได้จริง ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจทางธุรกิจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจรายการค่าความนิยมในงบการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าความนิยมกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผู้ลงทุน และผู้ใช้งบการเงินอื่น สามารถนำข้อมูลค่าความนิยมที่แสดงอยู่ในงบการเงินรวมไปใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนหรือในเชิงธุรกิจได้อย่างเหมาะสม
2. ผู้บริหาร สามารถนำข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างค่าความนิยมกับผลการดำเนินงานทางการเงินไปใช้ในการวางแผนและปรับกลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นในอนาคต
3. นักวิจัย นักวิชาการ และผู้สนใจ สามารถนำ

ผลการวิจัยไปใช้ศึกษาเพื่อพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับค่าความนิยมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินต่อไป

นิยามคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัย

ค่าความนิยม (Goodwill) หมายถึง สินทรัพย์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการรวมธุรกิจ ซึ่งแสดงอยู่ใน งบการเงินรวม เป็นผลต่างของต้นทุนในการซื้อธุรกิจที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์สุทธิที่ระบุได้ของผู้ซื้อได้มา ณ วันซื้อธุรกิจ

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน (Intangible Assets) หมายถึง สินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่สามารถระบุได้ เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ รายชื่อลูกค้า สิทธิที่จะใช้ชื่อและดำเนินธุรกิจ ความสัมพันธ์กับลูกค้าหรือกับลูกค้าสินค้า ความจงรักภักดีต่อสินค้า ส่วนแบ่งตลาดหรือสิทธิทางการตลาด เป็นต้น

สินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิ (Net Total Assets) หมายถึง มูลค่าสินทรัพย์รวม ซึ่งไม่รวมค่าความนิยมและสินทรัพย์ไม่มีตัวตน หักด้วยมูลค่าหนี้สินรวม

ผลการดำเนินงานทางการเงิน (Financial Performance) หมายถึง อัตราส่วนทางการเงินซึ่งเป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของกิจการ ได้แก่ อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และอัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการรวมธุรกิจ

การรวมธุรกิจ หมายถึง รายการหรือเหตุการณ์อื่นใดซึ่งทำให้ผู้ซื้อได้อำนาจในการควบคุมธุรกิจหรือกลุ่มธุรกิจ (Federation of Accounting Professions, 2017) การรวมธุรกิจถือเป็นกลยุทธ์หรือทางเลือกในการสร้างความเติบโตให้แก่ธุรกิจอย่างก้าวกระโดด

เสริมความแข็งแกร่ง และเพิ่มศักยภาพ การแข่งขันให้กับธุรกิจอันเนื่องมาจากการมีอำนาจต่อรองด้านการค้ามากขึ้น ต้นทุนในการดำเนินงานลดลงจากขนาดของกิจการที่ใหญ่ขึ้น (Economy of Scale) ขยายตลาดเข้าสู่ธุรกิจใหม่ได้เร็วขึ้น ความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจลดลงจากการมีธุรกิจที่หลากหลาย รวมทั้งฐานะทางการเงินที่มีความแข็งแกร่งมากขึ้น (Stock Exchange of Thailand, 2012)

แนวคิดเกี่ยวกับค่าความนิยม

ค่าความนิยม หมายถึง สินทรัพย์ที่แสดงถึงประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตที่กิจการจะได้รับจากสินทรัพย์อื่นที่ได้มาจากการรวมธุรกิจ ซึ่งไม่สามารถระบุและรับรู้เป็นรายการแยกออกมาให้ชัดเจนได้ (Federation of Accounting Professions, 2017) ค่าความนิยมเป็นส่วนต่างของเงินที่ผู้ซื้อจ่ายสูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของกิจการที่ซื้อเข้ามา เป็นส่วนที่ทำให้กิจการสามารถหากำไรได้สูงกว่าระดับปกติสำหรับกิจการประเภทเดียวกัน ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากชื่อเสียง ทำเลที่ตั้งของกิจการ ประสิทธิภาพในการผลิต การบริหารงาน หรือการผูกขาดในสินค้า (Nakhawisut, 2004; Kiatkrajai & Srijunpetch, 2001) มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 3 เรื่อง การรวมธุรกิจ ระบุไว้ว่า เมื่อกิจการมีการรวมธุรกิจผู้ซื้อจะต้องรับรู้รายการสินทรัพย์ ที่ระบุได้ที่ได้มา หนี้สินที่รับมาและส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมในผู้ถูกซื้อด้วยมูลค่ายุติธรรม ณ วันที่ซื้อกรณีที่ผลรวมของมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่โอนให้ ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมในผู้ถูกซื้อ และมูลค่ายุติธรรม ณ วันซื้อของหุ้นในส่วนที่ผู้ซื้อถืออยู่ก่อนการรวมธุรกิจสูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์สุทธิที่ระบุได้ที่ได้มา ผลต่างดังกล่าวให้บันทึกเป็นค่าความนิยมในงบการเงินรวม ภายหลังจากการบันทึกค่าความนิยม ผู้ซื้อจะต้องทดสอบการด้อยค่าของค่าความนิยมทุกปี หรือทดสอบถี่มากขึ้นถ้ามีเหตุการณ์

หรือมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่เป็นตัวบ่งชี้การด้อยค่า การแสดงมูลค่าของค่าความนิยมในงบการเงินให้แสดงด้วยราคาทุนหักค่าเผื่อการด้อยค่าสะสม (Federation of Accounting Professions, 2017)

แนวคิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงานทางการเงิน

ผลการดำเนินงานทางการเงิน คือ ข้อมูลทางการเงินที่ผู้ลงทุนใช้ในการตัดสินใจลงทุนจากรายงานทางการเงินซึ่งจัดทำขึ้นเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี เพื่อแสดงฐานะการเงินของบริษัท ณ วันใดวันหนึ่ง และผลการดำเนินงานของบริษัทในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง รวมถึงอัตราส่วนทางการเงินซึ่งเป็นตัวเลขที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายการสำคัญในงบการเงิน (Stock Exchange of Thailand, 2003) ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินจะมีประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการในเวลาที่แตกต่างกันของธุรกิจเดียวกัน และในเวลาเดียวกันสำหรับกิจการต่างๆ ในอุตสาหกรรมเดียวกัน ถือเป็นเครื่องมือที่สามารถประเมินความเสี่ยง ความสามารถในการหากำไรและประสิทธิภาพในการบริหารงานได้ดีกว่าตัวเลขข้อมูลดิบจากงบการเงิน (Chiwamit, 2002; Wisinarom, 2006)

The Securities and Exchange Commission of Thailand (2013) กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยข้อมูลจากงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญเพื่อสะท้อนถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ โดยอัตราส่วนทางการเงินที่ต้องเปิดเผยมีดังนี้

- 1) อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (Liquidity Ratios) คือ อัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้สินระยะสั้น โดยพิจารณาจากเงินสดและสินทรัพย์ใกล้เคียงเงินสดที่กิจการมีอยู่ว่าเพียงพอที่จะจ่ายภาระผูกพันระยะสั้นหรือไม่
- 2) อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร

(Profitability Ratios) คือ อัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถของกิจการในการหาผลตอบแทนจากการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์และส่วนของเจ้าของ ใช้วัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกิจการที่เกิดจากนโยบายและการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ของฝ่ายบริหาร

3) อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ (Efficiency Ratios) คือ อัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการบริหารเงินลงทุนว่ากิจการได้ลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพียงใด

4) อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (Financial Policy Ratios) คือ อัตราส่วนที่ใช้วิเคราะห์โครงสร้างทางการเงิน โดยการวิเคราะห์ถึงแหล่งที่มาของเงินทุนของกิจการว่าได้เงินทุนมาจากผู้เป็นเจ้าของและจากการก่อหนี้สินมากน้อยเพียงใด และมีความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจมากน้อยเพียงใด

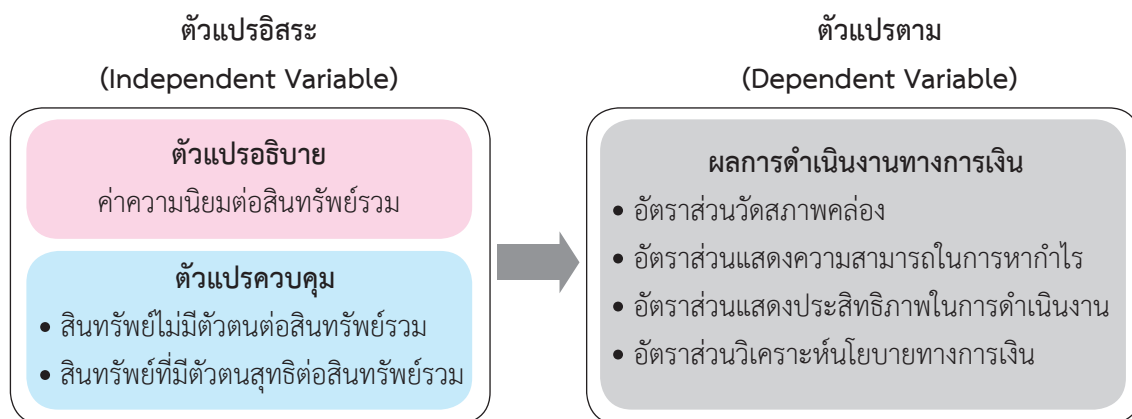
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในอดีตพบว่าค่าความนิยมมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยค่าความนิยมที่รับรู้และแสดงอยู่ในงบการเงิน ณ งวดปัจจุบันมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดในอนาคต (Teitel, 2001) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Suriyacherdchusakul (2005) พบว่า ค่าความนิยมมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานในอนาคต แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับกระแสเงินสดในอนาคต Rojanarat (2007) Ritter and Wells (2006) และ McCarthy and Schneider (1995) พบว่าค่าความ

นิยมมีความสัมพันธ์กับกำไร(ขาดทุน)สุทธิหลังหักภาษีเงินได้ Nuanpradit (2004) พบความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไร ได้แก่ อัตรากำไรจากการดำเนินงาน แต่ผลการวิจัยของ Poolchareon (2012) ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว แต่พบว่าค่าความนิยมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของถือหุ้น และ Saengsai (2017) พบว่าค่าความนิยมไม่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกิจการ นอกจากนี้ Rojanarat (2007); Ritter and Wells (2006); Matolcsy and Wyatt (2006); Choi et al. (2000) และ McCarthy and Schneider (1995) พบว่าสินทรัพย์ไม่มีตัวตนและสินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิ มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานในอนาคต มูลค่าตลาดและราคาหลักทรัพย์

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าความนิยมกับผลการดำเนินงานทางการเงิน ซึ่งวัดจากอัตราส่วนวัดสภาพคล่อง อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และอัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน เพื่อขยายวรรณกรรมดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยกำหนดให้ค่าความนิยมเป็นตัวแปรอิสระในการอธิบายผลการดำเนินงานทางการเงิน และกำหนดให้สินทรัพย์ไม่มีตัวตน และสินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิ เป็นตัวแปรควบคุมเนื่องจากผลการวิจัยในอดีตพบว่าตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงิน โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

สมมติฐานการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. ค่าความนิยมมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนวัดสภาพคล่องของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ค่าความนิยมมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไรของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. ค่าความนิยมมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
4. ค่าความนิยมมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนอัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีผลการดำเนินงานในช่วงปี พ.ศ. 2551 – 2559 และมีรายการค่าความนิยมแสดงอยู่ในงบการเงินในช่วงปี พ.ศ. 2551 – 2558 ซึ่งมีจำนวน 32 บริษัท คิดเป็นจำนวน 172 ชุดข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้ได้จำกัดขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาใช้ในการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้สะท้อนถึงคุณสมบัติความเป็นตัวแทนอันเที่ยงตรงของประชากรที่ศึกษา และสอดคล้องกับเป้าหมายของงานวิจัยโดยได้จำกัดขอบเขตไว้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างจะต้องมีรายการค่าความนิยมแสดงอยู่ในงบการเงินทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ถึงปี พ.ศ. 2558 รวมระยะเวลา 8 ปี
2. งบการเงินของกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีรอบระยะเวลาบัญชีสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี เพื่อควบคุมความแตกต่างทางด้านเวลาและเพื่อให้ข้อมูลสามารถเปรียบเทียบกันได้

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนดข้างต้นมีจำนวน 14 บริษัท คิดเป็นจำนวน 112 ชุดข้อมูล ประกอบด้วยบริษัทในหมวดธุรกิจการท่องเที่ยวและสันทนาการจำนวน 16 ชุดข้อมูล บริษัทในหมวดธุรกิจแพทย์จำนวน 24 ชุดข้อมูล บริษัทในหมวดธุรกิจพาณิชย์จำนวน 32 ชุดข้อมูล และบริษัทในหมวดธุรกิจสื่อและสิ่งพิมพ์จำนวน 40 ชุดข้อมูล

ตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ค่าความนิยม แต่เนื่องจากขนาดของบริษัทที่มีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงนำมูลค่าสินทรัพย์รวม ณ วันสิ้นงวดบัญชีของบริษัท ที่มีรายการค่าความนิยม มาเป็นฐานของตัวแปรอิสระ เพื่อให้ข้อมูลที่น่าเสนอสามารถเปรียบเทียบกันได้ และลดความแปรปรวนในการประมวลผล การวัดค่าของค่าความนิยม เป็นดังนี้

$$\text{ค่าความนิยมต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{มูลค่าตามบัญชีของค่าความนิยม ณ วันสิ้นงวดบัญชี}}{\text{สินทรัพย์รวม ณ วันสิ้นงวดบัญชี}}$$

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ผลการดำเนินงานทางการเงินซึ่งวัดค่าจากอัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratios) อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร (Profitability Ratios) อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Efficiency Ratios) และอัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (Financial Policy Ratios)

การวัดค่าอัตราส่วนทางการเงินซึ่งเป็นองค์ประกอบของตัวแปรตาม เป็นดังนี้

อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง (Liquidity Ratios) วัดค่าจากอัตราส่วนสภาพคล่อง และอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว

อัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร (Profitability Ratios) วัดค่าจากอัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรจากการดำเนินงาน อัตรากำไรสุทธิ และอัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น

อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Efficiency Ratios) วัดค่าจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร และอัตราการหมุนของสินทรัพย์

อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน (Financial Policy Ratios) วัดค่าจากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย

3. ตัวแปรควบคุม (Control Variable) คือ สินทรัพย์ไม่มีตัวตน และสินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิ ซึ่งตัวแปรดังกล่าวจะถูกหารด้วยมูลค่าสินทรัพย์รวม ณ วันสิ้นงวดบัญชีเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบข้อมูล และลดความแปรปรวนในการประมวลผล การวัดค่าสินทรัพย์ไม่มีตัวตนและสินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิ เป็นดังนี้

$$\text{สินทรัพย์ไม่มีตัวตนต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ไม่มีตัวตน ณ วันสิ้นงวดบัญชี}}{\text{สินทรัพย์รวม ณ วันสิ้นงวดบัญชี}}$$

$$\text{สินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิต่อสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิ ณ วันสิ้นงวดบัญชี}}{\text{สินทรัพย์รวม ณ วันสิ้นงวดบัญชี}}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ได้รวบรวมข้อมูลจาก งบการเงิน และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) ที่บริษัท ได้เปิดเผยกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์จาก SETSMART

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary data) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ ได้แก่ ค่าความนิยม สินทรัพย์ไม่มีตัวตน สินทรัพย์รวม และหนี้สินรวม ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2551 - 2558 จากงบการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี

2. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรตาม ได้แก่ อัตราส่วนทางการเงิน ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2552 - 2559 จากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติประมวลผลข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ในการนำเสนอวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน มีดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรที่ศึกษา โดยแสดงผลในรูปของการแจกแจงความถี่ (Frequency) สัดส่วนหรือร้อยละ (Proportion) ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ

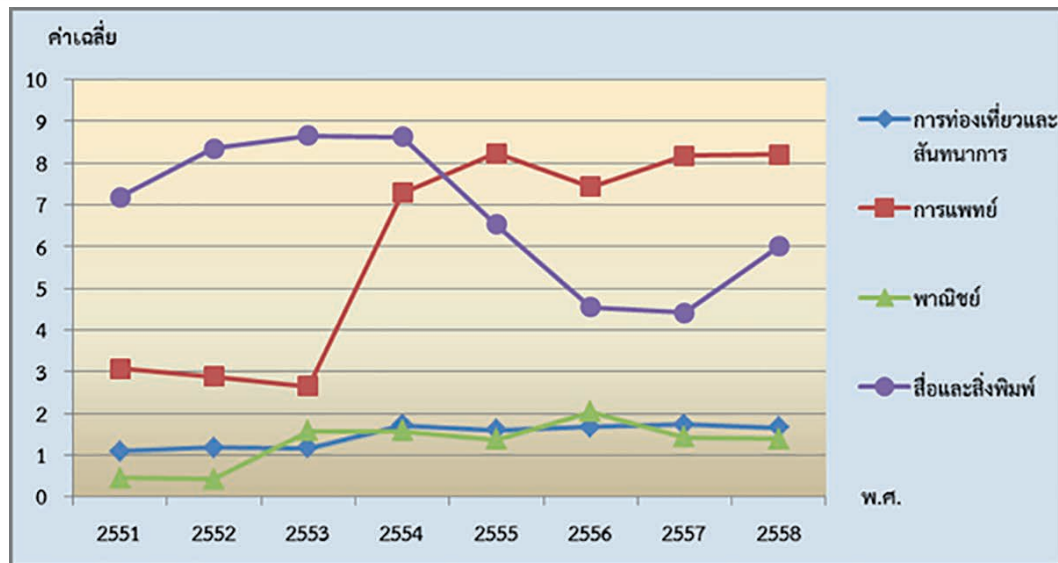
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยเลือกใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficients of Correlations) ในการหาทิศทางและความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบสมมติฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสำรวจรายการค่าความนิยมจากการรวมธุรกิจในงบการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการรวบรวมข้อมูลค่าความนิยมและตัวแปรควบคุม ในช่วงปี พ.ศ. 2551 - 2558 และอัตราส่วนทางการเงินในช่วงปี พ.ศ. 2552 - 2559 พบกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 14 บริษัท คิดเป็น 112 ชุดข้อมูล ประกอบด้วย หมวดธุรกิจสื่อและสิ่งพิมพ์ จำนวน 5 บริษัท คิดเป็น 40 ชุดข้อมูล หมวดธุรกิจพาณิชย์ จำนวน 4 บริษัท คิดเป็น 32 ชุดข้อมูล หมวดธุรกิจการแพทย์ จำนวน 3 บริษัท คิดเป็น 24 ชุดข้อมูล หมวดธุรกิจการท่องเที่ยวและสนทนาการ จำนวน 2 บริษัท คิดเป็น 16 ชุดข้อมูล ส่วนหมวดธุรกิจขนส่งและ โลจิสติกส์ และหมวดธุรกิจบริการเฉพาะกิจ ไม่พบกลุ่มตัวอย่างในช่วงระยะเวลาที่ศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แสดงรายการค่าความนิยมเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนไว้ในงบแสดงฐานะการเงินรวม และแสดงรายการแยกต่างหากจากรายการสินทรัพย์อื่น

ภาพ 2 อัตราส่วนค่าความนิยมต่อสินทรัพย์รวมแต่ละหมวดธุรกิจจำแนกตามปี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา พบว่า ค่าความนิยมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 0.430 – 8.230 ของสินทรัพย์รวม ค่าต่ำสุดอยู่ที่ร้อยละ 0.110 ของสินทรัพย์รวม เป็นของบริษัทในหมวดธุรกิจ พาณิชย ค่าสูงสุดอยู่ที่ร้อยละ 26.660 ของสินทรัพย์รวม เป็นของบริษัทในหมวดธุรกิจสื่อและสิ่งพิมพ์ และจากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนค่าความนิยมต่อสินทรัพย์รวมดังภาพ 2 พบว่า หมวดธุรกิจการ

แพทย์และหมวดธุรกิจสื่อและสิ่งพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า หมวดธุรกิจการท่องเที่ยวและสินค้าการและ หมวดธุรกิจพาณิชยค่อนข้างมาก โดยค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนค่าความนิยมต่อสินทรัพย์รวมในหมวดธุรกิจการแพทย์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลาที่ศึกษา หมวดธุรกิจสื่อและสิ่งพิมพ์ค่าเฉลี่ยมีแนวโน้มลดลงส่วนหมวดธุรกิจการท่องเที่ยวและสินค้าการและหมวดธุรกิจพาณิชย ค่าเฉลี่ยค่อนข้างคงที่ตลอดระยะเวลา ที่ศึกษา

ตาราง 1

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างค่าความนิยมกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการดำเนินงานทางการเงิน	R ² adj.	ค่าความนิยม		สินทรัพย์ ไม่มีตัวตน		สินทรัพย์ ที่มีตัวตนสุทธิ	
		Beta	Sig	Beta	Sig	Beta	Sig
อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง							
อัตราส่วนสภาพคล่อง	0.394	0.041	0.655	0.610	0.000**	0.870	0.000**
อัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว	0.394	0.059	0.571	0.423	0.002*	0.689	0.000**

ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) อยู่ในกลุ่มที่ 1 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ตาราง 1

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ต่อ)

ผลการดำเนินงานทางการเงิน	R ² adj.	ค่าความนิยม		สินทรัพย์ ไม่มีตัวตน		สินทรัพย์ ที่มีตัวตนสุทธิ	
		Beta	Sig	Beta	Sig	Beta	Sig
อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร							
อัตรากำไรขั้นต้น	0.176	0.064	0.524	-0.008	0.948	0.458	0.000**
อัตรากำไรจากการดำเนินงาน	0.378	0.197	0.026*	-0.604	0.000**	0.110	0.284
อัตรากำไรสุทธิ	0.414	0.122	0.151	-0.609	0.000**	0.125	0.210
อัตราผลตอบแทนผู้ถือหุ้น	0.298	-0.032	0.726	-0.661	0.000**	-0.220	0.045*
อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน							
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์	0.226	0.027	0.775	-0.392	0.000**	0.188	0.069
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร	0.508	-0.222	0.004*	-0.722	0.000**	-0.338	0.000**
อัตราการหมุนของสินทรัพย์	0.026	0.018	0.863	0.064	0.585	-0.195	0.091
อัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน							
อัตราหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	0.628	-0.289	0.000**	-0.416	0.000**	-0.977	0.000**
อัตราส่วนความสามารถชำระดอกเบี้ย	0.079	-0.093	0.379	-0.065	0.612	0.241	0.241

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$ ** ระดับ $p \leq 0.01$

2. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ค่านิยมมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนวัดสภาพคล่อง ได้แก่ อัตราส่วนสภาพคล่อง และอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็ว อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$ มี

ความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร ได้แก่ อัตรากำไรจากการดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$ และมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.01$

ส่วนสินทรัพย์ไม่มีตัวตน และสินทรัพย์ที่มีตัวตนสุทธิ ซึ่งเป็นตัวแปรควบคุมในงานวิจัยนี้ พบว่ามีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนวัดสภาพคล่อง อัตราส่วน

แสดงความสามารถในการหากำไร อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และอัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p \leq 0.05$ และ ระดับ $p \leq 0.01$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการสำรวจการแสดงรายการค่าความนิยมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2551 - 2558 พบกลุ่มตัวอย่างจำนวน 112 ชุดข้อมูล กลุ่มตัวอย่างได้แสดงรายการค่าความนิยมเป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนไว้ในงบแสดงฐานะการเงินรวม โดยแสดงเป็นรายการแยกต่างหากจากรายการสินทรัพย์อื่น สอดคล้องตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 3 เรื่อง การรวมธุรกิจ ที่กำหนดไว้ว่าผู้ซื้อจะต้องรับรู้สินทรัพย์ที่ระบุได้ที่ได้มาจากการรวมธุรกิจแยกต่างหากจากค่าความนิยม และพบว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนค่าความนิยมอยู่ระหว่างร้อยละ 0.430 - 8.230 ของสินทรัพย์รวม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับผลการวิจัยในอดีต อาทิเช่น Suriyacherdchusakul (2005) ศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2543 - 2546 พบว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยของค่าความนิยมอยู่ระหว่างร้อยละ 0.552 - 7.122 ของสินทรัพย์รวม และ Poolchareon (2012) ศึกษาในช่วงปีพ.ศ. 2550 - 2552 พบว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยของค่าความนิยมอยู่ระหว่าง ร้อยละ 0.930 - 9.870 ของสินทรัพย์รวม นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนค่าความนิยมต่อสินทรัพย์รวมในหมวดธุรกิจการแพทย์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากในช่วงระยะเวลาที่ศึกษาบริษัทในหมวดธุรกิจการแพทย์มีการลงทุนซื้อหุ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการรวมธุรกิจเพิ่มเติม และเกิดรายการค่าความนิยมจำนวนมาก ในทางตรงกันข้าม

ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนค่าความนิยมต่อสินทรัพย์รวมในหมวดธุรกิจสื่อและสิ่งพิมพ์มีแนวโน้มลดลง เนื่องมาจากบริษัทในหมวดธุรกิจสื่อและสิ่งพิมพ์ได้มีการรับรู้ผลขาดทุนจากการด้อยค่าของค่าความนิยมโดยปัจจัยหลักที่มีผลต่อการรับรู้ผลขาดทุนดังกล่าวคือการลดลงของรายได้ที่คาดการณ์ไว้ จากผลกระทบจากปัจจัยภายนอกต่างๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีที่มีผลทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคและช่องทางการจำหน่ายสินค้าเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลประกอบการของกิจการในระยะยาว

จากผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างค่าความนิยมกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1) ค่าความนิยมมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนสภาพคล่อง ได้แก่ อัตราส่วนสภาพคล่องและอัตราส่วนสภาพคล่องหมุนเร็วอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องมาจากในช่วงระยะเวลาที่ศึกษาบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีการลงทุนเพิ่ม เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีต่างๆ จึงส่งผลให้กิจการมีสินทรัพย์ที่มีความคล่องตัวสูงไม่มากนักเมื่อเทียบกับหนี้สินหมุนเวียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Kullvisoot (2015) กล่าวว่า สภาพคล่องทางการเงินเกี่ยวข้องกับโครงการลงทุนอย่างใกล้ชิด ปัญหาการขาดสภาพคล่องจึงมีโอกาสดังขึ้นได้เสมอกับการลงทุนและสอดคล้องกับแนวคิดของ Itarat (2012) กล่าวว่า สภาพธุรกิจในปัจจุบันมีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง ธุรกิจส่วนใหญ่จะประสบปัญหาทางการเงิน เงินทุนไม่เพียงพอ ขาดสภาพคล่อง และขาดแหล่งเงินทุน

2) ค่าความนิยมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอัตราส่วนแสดงความสามารถในการหากำไร ได้แก่ อัตรากำไรจากการดำเนินงาน แสดงให้เห็นว่าหากกิจการมีมูลค่าของค่าความนิยมที่แสดงอยู่ในงบการเงิน

จำนวนมากจะส่งผลให้กิจการมีกำไรจากการดำเนินงานเพิ่มขึ้น เนื่องมาจากการรวมธุรกิจ (Business Combinations) จะช่วยลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน ซึ่งนำไปสู่การประหยัดต่อขนาด (Economy of Scale) เนื่องจากการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงทำให้ค่าใช้จ่ายต่างๆ สามารถลดลงได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Nuanpradit (2004) ที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าความนิยมที่เกิดจากการรวมธุรกิจและความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี ปี พ.ศ. 2543 – 2546 พบว่าอัตราผลตอบแทนจากการดำเนินงาน ซึ่งถือเป็นการวัดความสามารถในการทำกำไรที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติหรือกิจกรรมหลักของกิจการ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับค่าความนิยม Teitel (2001) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของส่วนเกินที่เกิดจากการรวมธุรกิจกับมูลค่าตลาดและผลการดำเนินงาน ในอนาคตของกลุ่มตัวอย่างที่มีการรวมธุรกิจในช่วงปี ค.ศ.1987-1997 พบว่า ส่วนเกินจากการซื้อธุรกิจตามการแบ่งผ่านองค์ประกอบของค่าความนิยมนั้น มีความสัมพันธ์กับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน Saengsai (2017) ศึกษาผลกระทบของการควบรวมธุรกิจที่มีต่อผลประกอบการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปีพ.ศ. 2553 - 2557 พบว่า อัตรากำไรจากการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นภายหลังการควบรวมธุรกิจ ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ Poolchareon (2012) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าความนิยมที่เกิดจากการซื้อธุรกิจกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปีพ.ศ. 2550 - 2552 พบว่า ความนิยมมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตรากำไรจากการดำเนินงาน

3) ค่าความนิยมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับ

อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวร แสดงถึงมูลค่าของค่าความนิยมที่แสดงอยู่ในงบการเงินหากมีมูลค่ามากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ถาวรจะลดลง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากวิธีนี้ใช้กำไรสุทธิซึ่งรวมรายได้และค่าใช้จ่าย ต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินงานตามปกติของกิจการในการวัดผลการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Nuanpradit (2004) ที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าความนิยมที่เกิดจากการรวมธุรกิจและความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี ปี พ.ศ. 2543 – 2546 พบว่า ค่าความนิยมไม่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการวัดผลการดำเนินงานที่รวมถึงกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ เช่น กำไร (ขาดทุน) จากการขายสินทรัพย์ถาวร กำไร (ขาดทุน) จากอัตราแลกเปลี่ยนต่างประเทศ ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ถาวรหรือเงินลงทุน กำไร (ขาดทุน) จากการดำเนินงานอื่น เป็นต้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Saengsai (2017) ศึกษาผลกระทบของการควบรวมธุรกิจที่มีต่อผลประกอบการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2553 - 2557 พบว่าอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ก่อนการควบรวมธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เฉลี่ยหลังการควบรวมแสดงให้เห็นว่าการควบรวมธุรกิจจะส่งผลให้ประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ลดลง

4) ค่าความนิยมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราส่วนวิเคราะห์นโยบายทางการเงิน ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น แสดงให้เห็นว่าหากกิจการมีมูลค่าของค่าความนิยมที่แสดงอยู่ในงบการเงินจำนวนมากอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะลดลง ส่งผลให้กิจการมีความเสี่ยงทางการเงินลดลง สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการรวมธุรกิจ โดย

Stock Exchange of Thailand (2012) ได้สรุปไว้ว่าการควบรวมธุรกิจจะทำให้กิจการมีฐานะทางการเงินที่แข็งแกร่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้กิจการมีความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจลดลง และ Urapeepattanapong et al. (2007) สรุปไว้ว่าการควบรวมกิจการทำให้มีกิจการที่หลากหลายมากขึ้นนับเป็นการกระจายความเสี่ยงที่ดี ซึ่งหากกิจกรรมด้านใดประสบความล้มเหลวก็ยังมีกิจกรรมด้านอื่นที่คอยค้ำจุนให้กิจการดำรงอยู่ได้และมีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าความนิยมกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน และนักบัญชี ดังนี้

1. ผู้ใช้งบการเงินควรให้ความสำคัญต่อรายการค่าความนิยมที่แสดงอยู่ในงบการเงินรวม และเล็งเห็นประโยชน์ของรายการค่าความนิยมซึ่งนอกจากเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่ากิจการมีการซื้อธุรกิจในมูลค่าที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์สุทธิแล้ว ยังสามารถนำข้อมูลมาใช้วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ต่างๆ ทางธุรกิจได้ เช่น ประเมินความเสี่ยง ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และความสามารถในการหากำไร

2. นักบัญชีในฐานะที่เป็นผู้ให้ข้อมูลทางการเงินควรตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการรับรู้รายการการวัดมูลค่า และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับค่าความนิยม เพื่อให้ข้อมูลในงบการเงินสามารถสะท้อนผลของเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และสามารถประเมินลักษณะและผลกระทบทางการเงินจากการรวมธุรกิจได้ถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถนำข้อมูล

ดังกล่าวไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

งานวิจัยในอนาคต

1. การศึกษาค้นคว้าวิจัยใช้อัตราส่วนทางการเงินในการวัดผลการดำเนินงานทางการเงิน ดังนั้น งานวิจัยในอนาคตอาจศึกษาตัวแปรอื่นเพิ่มเติม เช่น กำไรสุทธิ กระแสเงินสด หรือราคาหลักทรัพย์ เป็นต้น เพื่อยืนยันความสำคัญของรายการค่าความนิยมที่แสดงอยู่ในงบการเงินรวม หรืออาจทำการศึกษาในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นเพิ่มเติม เนื่องจากผลการวิจัยอาจมีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถนำข้อมูลไปใช้ตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. ตามที่มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง การด้อยค่าของสินทรัพย์ กำหนดให้ยกเลิกการตัดจำหน่ายค่าความนิยมและให้กิจการที่มีการรวมธุรกิจในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2551 ต้องทำการทดสอบการด้อยค่าของค่าความนิยมแทนทุกปี หรือทดสอบถี่มากขึ้นถ้ามีเหตุการณ์หรือมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่เป็นตัวบ่งชี้การด้อยค่า ดังนั้น จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจศึกษาต่อไปว่าการด้อยค่าของค่าความนิยมเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินหรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินแล้ว ยังเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อองค์กรวิชาชีพบัญชี เพื่อทบทวนวิธีการปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับค่าความนิยมภายหลังการรับรู้เริ่มแรก เพื่อให้ค่าความนิยมที่แสดงอยู่ในงบการเงินสะท้อนมูลค่าที่แท้จริง มีความน่าเชื่อถือ และนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้

Reference

- BBL Asset Management Co., Ltd. (2016). *Economic Note January 2016*. Retrieved from <http://www.bblam.co.th/PR/new/bualuangfund/site/investmentbrief.html>. [In Thai]
- Chiwamit, S. (2002). *Finance Management Volume 2*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]
- Choi, W. W., Kwon, S. S., & Lobo, G. J. (2000). Market valuation of intangible assets. *Journal of Business Research*, 49(1), 35-45.
- Federation of Accounting Professions. (2007). *Thai Accounting Standards No. 36 (Revised 2007) Impairment of Assets*. Bangkok: Author. [In Thai]
- _____. (2017). *Thai Financial Reporting Standard No. 3 (Revised 2017) Business Combinations*. Bangkok: Author. [In Thai]
- Henning, S. T., Lewis, B. L., & Shaw, W. H. (2000). Valuation of the Components of Purchased Goodwill. *Journal of Accounting Research*, 38(2), 375-386.
- Itarat, K. (2012). Operational Issues and Support Requirements of Small and Medium Enterprises in Nakhon Sawan Province. *Journal of Business Modern Management Science*, 5(1), 82-96. [In Thai]
- KASIKORN Research Center Co., Ltd. (2013). *Industry Outlook Analysis*. Retrieved from <https://www.kasikornresearch.com/th/k-econanalysis/pages/ViewSummary.aspx?docid=26984>. [In Thai]
- Kiatkrajai, M., & Srijunpetch, S. (2001). *Accounting Theory* (10th ed.). Bangkok: TPN Press. [In Thai]
- Kullvisoot, A. (2015). *Lack of financial liquidity*. Retrieved from <http://enzineeiei.blogspot.com/> [In Thai]
- Matolcsy, Z., & Wyatt, A. (2006). Capitalized intangibles and financial analysts. *Accounting and Finance*, 46(3), 457-479.
- McCarthy, M. G., & Schneider, D. K. (1995). Market Perception of Goodwill: Some Empirical Evidence. *Accounting and Business Research*, 26(1), 69-81.
- Nakhawisut, C. (2004). Goodwill. *Executive Journal*, 24(3), 94-97. [In Thai]
- Nuanpradit, S. (2004). *The Relationship between Goodwill Occurring from Business Combination and Profitability of Listed Firms in the Stock Exchange of Thailand*. Master of Business Administration thesis in Accounting, Faculty of Commerce and Accountancy Chulalongkorn University. [In Thai]

- Poolchareon, L. (2012). *The Relationship between Goodwill Obtaining from Business Acquisition and Profitability of Listed Firms in the Stock Exchange of Thailand (SET)*. Master of Business Administration Thesis in Accounting, Faculty of Business Administration Rajamangala University of Technology Thanyaburi. [In Thai]
- Ritter, A., & Wells, P. (2006). Identifiable asset disclosures, stock prices and future earnings. *Journal of Accounting and Finance*, 46(5), 843-863.
- Rojanarat, W. (2007). *The Relationship among Intangible Assets, Stock Prices, and Future Earnings of Listed Firms in the Stock Exchange of Thailand*. Master of Accountancy Program in Accounting, Faculty of Commerce and Accountancy Chulalongkorn University. [In Thai]
- Saengsai, J. (2017). Impact of Business Merger on the Firm Performance on the Listed Companies in the Stock Exchange in Thailand. *Journal of Business, Economics and Communications*, 12(1), 137-149. [In Thai]
- Stock Exchange of Thailand. (2003). Disclosure of the Companies listed on the Stock Exchange of Thailand. *Journal of the Stock Exchange of Thailand*. 30, 9-11. [In Thai]
- _____. (2012). *M & A Merger and Acquisitions*. Retrieved from https://www.set.or.th/th/market/files/mna/Final_MnA.pdf. [In Thai]
- Suriyacherdchusakul, S. (2005). *The Relationship between Goodwill and Future Operating Performance and Cash Flows of the Listed Firms in the Stock Exchange of Thailand*. Master of Business Administration thesis in Accounting, Faculty of Commerce and Accountancy Chulalongkorn University. [In Thai]
- Teitel, K. (2001). The Association of Acquisition Premium with Market Value and Future Firm Operating Performance. *Working Paper*. 2002 Northeast Region AAA Meeting.
- The Securities and Exchange Commission of Thailand. (2013). *Annual Registration Statement Guidebook*. Retrieved from <http://capital.sec.or.th/webapp/nrs/data/6153s.pdf>. [In Thai]
- Urapeepattanapong et al. (2007). *Mergers: Opportunities of Thai Business*. Bangkok: The Stock Exchange of Thailand. [In Thai]
- Vichitsarawong, T. (2016). *Goodwill Important?. FAP Newsletter. Issue 44*. Retrieved from <http://www.fap.or.th/upload/9414/DtRC7nYW5K.pdf>. [In Thai]
- Wisinarom, W. (2006). *Business Finance*. Bangkok: Triple Education. [In Thai]